

Geachte,

Als lokale omroep voeren wij de publieke mediataak uit binnen onze aanwijzing, en hebben een toereikend media-aanbod vastgesteld met het PBO.

Deze is bekrachtigd door de gemeente door hier een bekostiging aan toe te kennen.

Wij zenden uit op Radio, TV, Internet en plaatsen redactionele content op de lineaire kanalen en de website, app en sociaals.

Op hoofdlijnen reageren wij op de voorgenomen wetswijziging.

Wij zijn aangesloten bij de NLPO voor collectieve voorzieningen, maar voor het wettelijke kader vertegenwoordigd deze organisatie onze sector niet. Het staat de omroepen vrij zelf te reageren op deze consultatie, hierbij onze reactie.

VERTREKPUNT

Het mediabestel in Nederland is verdeeld in 3 lagen. Landelijk, regionaal en lokaal. De lokale omroep komt voort uit de piratentijd. Gedachte was dat als plaatjesdraaiers met een zender in een gereguleerd model kwamen, met basis taken en een kleine bekostiging de illegale uitzendingen zouden verdwijnen. Zo ontstonden de eerste lokale omroepen van Nederland. In de jaren 90 floreerde de lokale media, door beperkt ander aanbod en een maatschappelijke behoefte aan lokaal nieuws.

Onveranderd sinds de start van de lokale omroepen is het enorme verschil in organisatie. Wettelijk hebben de 3 omroep lagen namelijk dezelfde taken, plichten en rechten. Echter waar de landelijke en regionale omroepen door OCW een gepaste bekostiging kregen voor het invullen van dezelfde wetten en taken, moesten de lokale omroepen het doen met een hele kleine bijdrage uit het gemeentefonds.

Doordat de bijdrage in het gemeentefonds niet geormerkt was, kon iedere gemeente zelf bepalen wat ze van de rijksbijdrage overmaakte aan de lokale omroep. Hierdoor zijn in de loop der jaren enorme verschillen ontstaan in de mate waarop omroepen georganiseerd zijn. Het heeft meer dan 30 jaar gekost om iets simpels als de financiering (oormerken had voldoende geweest) op te lossen, maar helaas ligt er nu opnieuw een te mager voorstel. Meegaan hier in betekend dus tekenen voor nog een lange periode doorgaan op de bestaande voet.

Toch betekend meer geld niet automatisch meer kijkers en luisteraars. De maatschappelijke waarde van de lokale omroep zit hem vaker in de nabijheid tot de burger, de impact op maatschappelijk niveau en de aantrekkelijke mix tussen Cultuur, Informatie en Entertainment.

De diversiteit van de lokale omroepen is geen zwakte, de achterblijvende bekostiging sinds de jaren 90 wel.

Overduidelijk is dat OCW en een groot deel van de gemeenten hun lokale omroep nooit serieus hebben genomen, en/of niet de middelen hadden om daarin te ondersteunen.

De situatie vandaag de dag is niet anders. OCW wil met een verdubbeling van het budget torenhoge ambities van NLPO laten uitvoeren door een handje betaalde krachten en een sector bestaande uit vrijwilligers. De gemeenten zitten voor de financieel zwaarte uitdaging van de afgelopen jaren, en zijn straks in het overgrote deel van Nederland niet in staat om de omroepen te ondersteunen. En waarom zouden ze, het is “straks niet meer van ons” gezien de decentralisatie door schaalverdeling. Tot ramp van overmaat moeten gemeenten vanwege staatssteunregels ook in de periode voor aanwijzing voor 5 jaar al hun bekostiging kenbaar maken. In een rondgang onder 10 gemeentes in de randstad is geen enkele gemeente gevonden die verwacht dit te gaan doen

INSTEELK OMROEPEN

De omroepen hebben zich in de jaren 90 verenigd onder de OLON. Deze vereniging gaf haar leden inspraak over beleid, bood collectieve regelingen en informatie aan. In 2005 was de Olon de brancheorganisatie van 98% van de lokale omroepen.

Jarenlang was de schreeuw vanuit alle omroepen om een betere bekostiging om te voldoen aan de geldende wetgeving en ambities in de sector.

De OLON kreeg bij de overheid geen gehoor, maar het Commissariaat van de Media, Raad van Cultuur en Raad voor Journalistiek hielpen door rapporten uit te brengen die aantoonde hoe slecht het gesteld was met deze goedbedoelde sector.

Veel pogingen van OLON stranden. Er waren kleine individuele successen, zoals rechtszaken die de bekostigingsplicht duidelijker maakte. Maar een branche brede oplossing bleef uit. De OLON kampte daarnaast met een probleem, de diversiteit van haar achterban (de kracht en zwakte tegelijk) zorgde ervoor dat de belangen dermate ver uiteenliepen dat ieder plan of poging om iets te bereiken eerst een jarenlange discussie in Algemene Leden Vergaderingen werden. Daarnaast waren veel kleine omroepen behoudend, en waren de grote omroepen vol van ambitie. Onoverbrugbare verschillen tussen de leden maakte de branchevereniging eigenlijk onbestuurbaar.

Toch was er een positieve trend, want de kleinste omroepen zagen in dat de minimale wettelijke eisen en de aanwijzing niet meer haalbaar waren met alleen plaatjes draaien, en veel omroepen (60) fuseerde of verdwenen in de periode 2000-2020.

De 220 omroepen die nu actief zijn werden ontdaan van hun inspraak doordat de OLON zichzelf ombouwde tot Stichting NLPO. Geen directe inspraak meer, maar de beloftes waren goed: Wij gaan geld regelen, iedereen behoud zijn eigen ding, en er komt gratis kabel distributie, DAB, een Buma-Sena deal etc. etc. De meeste beloftes werden niet of heel veel later ingevuld. De NLPO erkende geen kleur: wij zijn er voor de achterban. Die boodschap werd later aangepast naar: wij zijn er voor de sector.

Maar wie is die sector? De omroepen toch?

Veel omroepen herkennen zich niet in de koers van de NLPO. Er worden geen “leden raadplegingen” of enquêtes gehouden. Alleen 5 leden van het College van Omroepen vertegenwoordigen de omroepen direct, maar daar zitten grotendeels de ambitie-tijgers van eerder in. Veel lokale omroepen kijken dan ook somber naar de ontwikkelingen die nu plaats vinden. Toch lopen vrijwilligers nu nog niet weg, want de lokale omroepen bieden nu nog een laag waarbij “je eigen ei kwijt kunnen” en het uitvoeren van maatschappelijke taken in balans gehouden wordt.

INSTEELK NLPO

Na de OLON wilde de NLPO wel stappen maken. De omroepen waren niet langer de belangrijkste stakeholders en er werd jaren geflirt met OCW, CvdM, de VNG en andere.

Toch ontbrak het de NLPO, nadat de omroepen niet meer het primaire belang waren aan een nieuw bestaansrecht. Na diverse bestuurswisselingen werd de verschraving van de Journalistiek gevonden als probleemcasus. Zonder overleg met de achterban, en als verkooppraatje naar de stakeholders moest de lokale omroep, (de failliete, vrijwillige, niet serieus genomen sector) nu ineens de journalistiek gaan redden.

Niet de regionale omroep met hun miljoenen, of een projectgroep van de NOS, maar de lokale omroep moest het gebrek aan kwaliteitsjournalistiek “voor iedere inwoner” wel even gaan oplossen. Een probleem dat ontstaan was door de teruglopende advertentiemarkt bij de kranten door de komst van Sociale Media.

De journalistiek werd een doel. Helaas voor de omroepen, maar nog erger voor de journalistiek. Journalistiek is namelijk een middel, en waar het doel en het middel door elkaar worden gehaald ontstaat chaos. Chaos leidt tot een ingrijpende macht, en die is doorgaans erg ondemocratisch.

De NLPO dijde uit van een klein ondersteuningsbureau, naar een meerlaags organisatie met duidelijke bewijsdrang: De journalistiek moet gered worden, voordat de partijen met geld en mogelijkheden het doen.

Om een rode draad te trekken werden intenties als de journalistieke motivatie omgezet in een breder plan waar ook VNG en CvdM deelgenoot van werden. Zij tekende mee voor de basis, in de vorm van een convenant.

INSTEEL VNG

VNG was initieel partner in dit plan maar lijkt daarop terug te zijn gekomen. Het wegvallen van de invloed van haar leden (doordat de financiering naar het rijk gaat) alsmede het aantal streken is een discussiepunt.

VNG wil meer dan 80 streekomroepen, als dat nodig is (en dat is zo).

Ook denkt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten dat de basisbekostiging vanuit het rijk niet voldoende is voor de ambities die er zijn.

[Stijn Vos](#)

27 november 2024

– ANP/Hollandse Hoogte/Peter Hiltz

De VNG wil de optie openhouden dat er straks meer dan 80 streekomroepen komen. Dat blijkt uit de inbreng van de VNG voor het wetgevingsoverleg Media. Op een aantal plekken in het land loopt de streekvorming stroef, en de koepelorganisatie van gemeenten vindt dat de indeling van onderaf moet komen.

Stelselwijziging

Momenteel verzorgen ongeveer 240 lokale omroepen het lokale media-aanbod. Dat aantal gaat door drieën en de financiering komt voortaan vanuit het rijk, zo werd [vorig jaar](#) definitief bekendgemaakt. Op veel plekken in het land vond al streekvorming plaats: steeds meer omroepen kozen ervoor gezamenlijk verder te gaan. In de plannen van het rijk worden de 80 streekomroepen wettelijk vastgelegd. Vorige week werd bekend dat de stelselwijziging weer is uitgesteld en [pas in 2028](#) plaatsvindt.

Financiering

Over die uitgestelde ingangsdatum heeft de VNG zorgen. Het betekent namelijk ook dat gemeenten nog langer verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van de omroepen. 'Verlenging van deze financiering is gezien de financiële positie van gemeenten zeer onzeker', zo staat in de inbreng voor het wetgevingsoverleg. Overigens krijgen gemeenten op dit moment van het rijk geld om de lokale omroep [te bekostigen](#).

Duale vorm

Eerder benadrukte de VNG al dat gemeenten graag betrokken blijven bij de nieuwe streekomroep. Het liefst ziet het bestuur een [duale vorm van financiering](#). Het ministerie heeft aangegeven dit als mogelijkheid te willen opnemen in de nieuwe wetgeving, maar dit lijkt vooralsnog geen verplichting te worden binnen het nieuwe stelsel. De VNG is overigens van mening dat de basissubsidie die het rijk voorstelt onvoldoende is om aan de ambitie van een volwaardige streekomroep te voldoen.

Streekvorming stagneert

Inmiddels is er bij de gemeenten nog een punt van zorg ontstaan. De streekomroepvorming verloopt in een aantal gebieden namelijk nog stroef, en stagneert zelfs. Zo blijkt uit een verslag van een VNG-informatiebijeenkomst van medio oktober. De NLPO organiseert begin volgend jaar dan ook een consultatieronde voor omroepen en gemeenten om de knelpunten in kaart te brengen. De VNG pleit er voor om het vaste aantal van 80 omroepen los te laten.

'Meer dan 80 moet kunnen'

'Er dient enige vorm van flexibiliteit te zijn in het aantal streekomroepen ook als deze worden opgenomen in de wet, zodat aanpassingen in de toekomst mogelijk blijven', zo leest [de VNG-inbreng](#). De koepelorganisatie wil dat de streekindeling van onderaf komt, om te borgen dat de nieuwe streekomroep wel de juiste binding heeft met de regio. Als dat betekent dat er 'een of twee streekomroepen meer ontstaan' dan is dat maar zo.

Zendtijd

Ten slotte lijkt de VNG ook zorgen te hebben over de inhoud van de toekomstige berichtgeving van de streekomroepen. Zo wil de VNG wettelijk vastleggen dat de zendtijd evenredig wordt verdeeld over het hele werkgebied. Ook dient er volgens de VNG een duidelijke procedure te zijn wanneer een streekomroep niet meer aan de voorwaarden voldoet, inclusief een klachtenregeling voor gemeenten.

INSTEEL CvdM

Het CvdM was ook deelgenoot van het convenant achter de streekomroepen. Echter zijn medewerkers van het CvdM vaak aanwezig bij NLPO-meetings en laten zich op persoonlijke titel onzeker uit. De organisatie heeft gekozen om mee te gaan het pad in dat er iets moet gebeuren, maar men weet eigenlijk niet zeker of het wel goed komt met bijvoorbeeld de toetsbaarheid, de haalbaarheid en de handhaafbaarheid.

Als we uitvoerder van het ministerie niet zeker weet of de culturele dekking niet achteruitgaat, en aangeeft dat het graag een realistischere ICE normering voor radio zou willen hebben. Dan ben je als overheid dus niet klaar voor de nieuwe regels van de overheid.

ZORGEN OVER VOORSTEL

a) Amper draagvlak

Er is door de NLPO geen enkel onderzoek geweest naar de tevredenheid van haar optreden, noch het draagvlak onder de lokale omroepen voor de plannen zoals ze nu gepresenteerd worden. Ook is er nog weinig concreet, omdat de wet maar de omlijning is. De concessiebeleidsplannen moeten nog gemaakt worden, dus na de wet kan de drempel nogmaals worden verhoogd.

In een rondgang onder 30 willekeurige omroepen steunt de overgrote meerderheid de huidige koers niet, maar durft met ook niet actief te ageren. De NLPO is namelijk ook de partij die zich straks buigt over jouw aanwijzing.

Ook is er veel twijfel, want de mooie folders en website lijken rooskleurig. Veel omroepen denken dat zij de enige zijn met uitdagingen, pas wanneer men in gesprek met elkaar gaat (vaak ter vorming van de verplichte stap naar streekomroep) wordt met wakker geschud: In het handje vol streken waar men al tot een samenwerking is gekomen, lag deze al zo voor de hand dat dit een succes lijkt. Maar in het overgrote deel van het land is dat niet zo, en bij de meerderheid hebben de gesprekken om tot een streekomroep te komen juist de toon gekregen “omdat het moet”.

Samenwerken is alleen duurzaam als het ontstaat vanuit verbintenis en meerwaarde voor elkaar. Daarvan is bij de meerderheid van de sector nu geen sprake.

b) Borging

De borging van de nieuwe plannen slaat de plank mis. Er wordt gekoerst op een model wat tot nu toe op veel plekken geflopt is: Fuseer, ga van weinig geld een professionele laag van directie/hoofdredactie/redactie opzetten en verwacht dat alle vrijwilligers mee gaan.

Ondanks dat er enkele succesverhalen zijn van (middel) grote omroepen, is het merendeel geen succes. Er is niet onderzocht of vrijwilligers daadwerkelijk blijven, of het professionaliseren ook duurzaam is en het gewenste resultaat heeft, en of het de tand des tijds kan overleven. Zo kan een omroep failliet gaan als de directeur en hoofdredacteur zich ziekmelden, en er van een klein budget vervanging of afkoop moet worden betaald.

Ook zijn alle succesverhalen omroepen waarbij het budget ver boven de norm is, ze leggen daarmee de lat hoog terwijl de bekostiging van de andere 95% dat niet rechtvaardigt. Er is dus sprake van opportunisme, en niet van een professionele borging die recht doet aan de belangen van een goed functionerende lokale omroep.

De NLPO en het CvO zijn ook overtuigd van een 2 traps model waarbij nu door de nieuwe wetgeving de basis beter geregeld wordt, maar denken het “grote geld” uit de gemeenten en vervolgotrajecten met OCW te halen. Voor beide zien wij op dit moment geen concrete aanwijzingen, waarbij de conclusie niet anders kan zijn dan dat de borging dus geen recht doet aan de belangen en taken. Daarnaast ontbreekt ook nog steeds het 1:1 verband tussen wettelijke taken en bekostiging, de basis waarop de regionale en landelijke omroepen gebouwd zijn wordt bij de lokale omroep slechts afgedaan met een verdubbeling van het budget. 2x weinig blijft weinig, en dus onvoldoende om door te gaan met plannen die nog ambitieuzer zijn dan een verdubbeling rechtvaardigt.

Het plan was oorspronkelijk 160 omroepen met een budget van 300-600k, het budget is gehalveerd en de schaalgrote halveert de omroepen. De rek was er al uit met 160 omroepen, de 2 rond kaasschaven heeft het model uitgehold.

c) Streekomroep Kaart

Er is onder de omroepen weinig draagvlak voor de huidige indeling. Deze conclusie mag ook wel getrokken worden als de streekvorming al jaren stagneert. De verdeling is gemaakt op basis van het beschikbare budget v.s. het aantal te bereiken mensen. Sommige streken matchen niet met provinciegrenzen, DAB allotments of zelfs logisch habitat. In de randstad worden stedelijke gebieden zelfs bij steden gevoegd terwijl er geen raakvlakken zijn. VNG geeft aan dat er wat haar betreft ook meer streken zouden moeten kunnen ontstaan. In basis is de streekvorming op basis van dwang, of per verdeling gedoemd om te mislukken.

Ook de grote verschillen in streken zijn niet functioneel. Waar Goeree Overflakkee slechts 45.000 inwoners heeft als streek, zijn in Twente en Groningen oppervlaktes per streek waar je een uur voor in de auto moet zitten. Goed functionerende lokale omroepen (t.o.v. budget) als omroep Almelo zijn al geannexeerd door een naastgelegen streekomroep, met als resultaat een verschraling van nieuws en cultuur voor de inwoners van deze stad. Diezelfde streekomroep heeft een keurmerk, maar brengt netto minder relevantie voor de betreffende inwoners dan de oude lokale omroep. De grote is daarin geen factor, want ook een kleine omroep als Goeree Overflakkee met subsidie en SvdJ bijdrage van 250k speelt niets klaar. Conceptueel werkt de streekomroep dus averechts.

Daarnaast is er nu een mogelijkheid tot aanpassing, maar dit is de eerste in 5 jaar. De NLPO zou daarnaast niet de beheerder moeten zijn, uitgerekend de VNG weet wat er speelt bij de gemeentes (haar leden) en zou hierin samen met de omroepen over moeten gaan.

Advies zou dan ook te zijn om alleen de meest voor de hand liggende streken samen te voegen, maar de overige streken te vormen op basis van de bestaande gemeentelijke verdeling. Er is immers geen verschil of we met 80 omroepen met te weinig budget niet aan een nieuw hoofdstuk kunnen beginnen, of met 120. Uiteindelijk moet de bekostiging eerst worden geregeld, en het gebrek daaraan kan niet worden opgelost met schaalgrote. Net als bij journalistiek moet het middel en het doel niet door elkaar worden gehaald.

Uitgangspunt zou ook moeten zijn dat stedelijke en landelijke gebieden niet verbonden moeten kunnen worden, omdat dit voor de consument oninteressante productie geeft. In regio Leiden is men wel geïnteresseerd in Leiden, maar andersom niet. In Pijnacker wil men niet weten wat er in Zoetermeer gebeurt en visa-versa. In Barendrecht is Rotterdam of Dordrecht een verre buur, etc. Dit terwijl de huidige verdeling dat wel forceert.

Steden met +125k inwoners moeten hun eigen streekomroep zijn. Landelijke samenwerkingen alleen waar zinvol en logisch.

d) Bestuursmodel en vrijwilligers

Er wordt automatisch vanuit gegaan dat vrijwilligers gehouden kunnen worden terwijl hier geen raadpleging of onderzoek naar is geweest. Het ligt totaal niet in de lijn der verwachting dat vrijwilligers willen werken onder een organisatie met een directeur en betaalde krachten. De balans en belangen zijn immers niet gelijk.

Vrijwilligers vormen een belangrijke deel van de nieuwsgaring en redactie. In basis is het verlies van de lokale entiteit, koppeling en maatschappelijke verankering noodzakelijk voor een goed functionerende omroep wat onder druk komt te staan door de wijze waarop journalistiek boven alle andere omroeptaken wordt geplaatst. Het resultaat zal zijn dat veel vrijwilligers de omroep zullen vertrekken.

Ook de bestaande bestuurders, die de waarde van de omroep en de gemeentelijke relaties beheren zullen in de bedrijfsvoering zoals NPO voorstelt vervallen. Er komt immers een zakelijk bestuurder met een raad van toezicht op afstand. Hiermee gaat veel kennis verloren.

Preferent zou zijn dat NLPO zich niet mengt in de structuur van de omroepen en de wijze van organisatie vrijlaat. Dat past immers bij doelmatige budgetbesteding en de lage bekostiging van slechts 275k per streek gemiddeld, terwijl er vanuit onderzoeken duidelijk is dat dit 2 tot 3x zoveel zou moeten zijn.

e) Maatwerk

Zoals in alle geprivatiseerde sectoren duidelijk is, is dat je in een divers landschap nooit een one-size-fits-all oplossing kan toepassen. Er is een koers en visie nodig op regionaal niveau. De Regionale Omroep zou daarin een rol kunnen spelen als samenwerkings & coördinatie orgaan en huisvestingsorganisatie voor journalisten en ondersteunend personeel. Er is immers geen reden om dit in dit in beide omroepelagen voor hetzelfde gebied in te richten, terwijl juist de synergie gezocht zou moeten worden.

f) Dubbele rol NLPO

Waar de omroep onafhankelijk en ondubbelzinnig behoort te functioneren, heeft de NLPO zichzelf een onverenigbare dubbelrol laten aanmeten. Enerzijds gaat zij over de streek samenstelling (zou VNG moeten zijn), anderzijds maakt zij een concessie beleidsplan dat leidend is, en is vervolgens ook keurder hiervan. De slager die zijn eigen vlees keurt en nog branche vertegenwoordiger poogt te zijn is een 3 dubbele rol.

Iedere vorm van handhaving zou zonder tussenkomst van NLPO een taak van het CvDM moeten zijn. Zij is immers aangesteld en wordt bekostigd voor controle en toezicht.

De NLPO kan alleen functioneren als ze een duidelijke taak heeft. Het bewaken van de streken zou daarom een VNG-taak moeten zijn, en het advies in de aanwijzing zou met advies van de gemeenten een taak moeten zijn van het CvDM met advies van de gemeente. NLPO kan zich dan richten op ondersteuning en branchevertegenwoordiging. De opzet van een concessiebeleidsplan is een indirecte manier van machtsuitoefening en toezicht, en draagt niet bij aan een duidelijke scheiding van taken. Dit zou dan ook geen taak van NLPO mogen worden.

De vraag is überhaupt of NLPO een wettelijke taak moet krijgen. De organisatie kan omroepen ondersteunen in kennis en kunde, maar heeft niet de kennis in huis om een toepasbaar beleid uit te rollen of zich bezig te houden met complexe zaken als lobby en technische faciliteiten. Veel van die zaken gaan nu namelijk vaak nog mis of hebben niet het best mogelijke resultaat. Het zou ook betekenen dat er op termijn een nieuwe belangenorganisatie op gaat staan omdat de omroepen wel gehoord willen worden en er onvrede is. Met 2 organisaties in het speelveld wordt het er niet duidelijker op.

g) Editionering

Het merendeel van de gemeenten en omroepen geven aan geen fusie omroep te willen worden, en te kiezen voor een paraplu model. Hiermee gaan de bestuurlijke en redactionele taken naar centraal niveau, maar kan er per gemeente of gebied aan eigen entiteit en product worden gemaakt afgestemd op de samenstelling van dat gebied.

Omroepen hebben meebewogen onder de toezegging dat editionering mogelijk zou zijn op Radio en TV. Dit is in de huidige wet niet geborgd. Er is per aanwijzing (streek) maar 1 TV en radiokanaal beschikbaar, terwijl de grotere omroepen in steden nu al vragen om 2 of meer kanalen. Ook in de DAB vergunningen wordt uitgegaan dat de aanwijzing alleen plaats vindt op basis van 1 kanaal.

Zonder dat dit hersteld wordt worden omroepen verplicht te fuseren, dit betekent dat er mini regionale omroepen komen die hun sterke verbinding met de woonkernen en

cultuur verliest, of oninteressant wordt voor luisteraars en kijkers door het overvoeren met voor hen irrelevante informatie omdat het niet uit hun habitat gebeurt. Met deze ontwikkeling worden bereik en commerciële opties beperkt, uiteindelijk daarmee slecht voor de positie van de omroep en draagvlak in de maatschappij. Een omroep zonder bereik kan ook geen journalistieke impact leveren. Journalistiek alleen is geen formule om (lokaal/regionaal) marktleider te zijn (zie regio, Radio1, BNR).

Daarnaast kost editionering geld, er zijn immers meer middelen nodig. Dit zou meegenomen moeten worden in de bekostiging. Dit is nu niet het geval, de huidige bekostiging veroorzaakt juist dat er gefuseerd moet gaan worden vanuit schaarste aan bekostiging en heeft dus een dubbel ongewenst effect.

h) Geen inspraak

De omroepen veranderen door de wetgeving en de dubbelrol van NLPO in uitvoer organisaties van de landelijke organisatie. De omroepen hebben geen inspraak bij NLPO. Het CvO model daarin werkt niet, omdat deze vertegenwoordiging niet representatief is voor alle lokale omroepen. Daarnaast is de grootste deler in de sector (klein en middelgroot) ondervertegenwoordigd en gaf de CvO voorzitter in een voorlichtingssessie aan dat hij niet ziet in uitbreiding hiervan.

Als omroepen als bewaker van de lokale democratie moeten gaan fungeren, zou de organisatie boven deze omroepen de gouvernante en democratie ook beter moeten respecteren.

i) Vrijwilligers

Er zijn geen raadplegingen of onderzoeken die stellen dat de aanpak van NLPO/OCW leidt tot meer vrijwilligers, of het behoud van bestaande. Dit terwijl zij wezenlijk onderdeel zijn geworden van de bedrijfsvoering door de te lage bekostiging. Het kapitaal van de sector zijn de mensen. Het is ongekend dat hier zo weinig aandacht voor is, en veel omroepmedewerkers voelen zich geschoffeerd door NLPO, CvO en OCW die slechts lijken te focussen op journalistiek. Journalistiek zonder aantrekkelijke kanalen en aanbod heeft geen bereik.

De rol die de lokale omroepen nu hebben als kweekvijver en proeftuin staan haaks op professionalisering. De kweekvijver functie gaat daarmee verloren, terwijl dit wel een groter belang dan de sector alleen dient. Talent ontwikkeling gebeurt ook vaker in de secundaire taken als cultuur en entertainment.

j) Verplichtingen v.s. bekostiging

Er zijn veel modellen en voorbeelden dat omroepen op een bepaalde schaal (neem stads en streekomroepen) een bepaalde bekostiging nodig hebben voor een goed functioneren. Zowel de huidige als de nieuwe bekostiging doen daar geen recht aan, maar met de nieuwe wetgeving gaan wel de eisen fors omhoog. Hiermee wordt juist de continuïteit van de sterktes die er nu zijn, alsmede de input van de lokale omroepen naar de regionale omroepen bedreigd.

NLPO stelt dat OCW “waar voor hun geld wil zien” en dat sector afspraken onvermijdelijk zijn, echter past de wettelijke taak en het ambitieniveau niet bij de c.a. 300k tot 500k te weinig bekostiging. Een wet waarvan je op voorhand al kan vaststellen dat deze niet doelmatig is zou niet ingevoerd moeten worden.

“Een stap in de goede richting” zoals CvO voorzitter benoemde lijkt leuk, maar dat is niet de zakelijke relatie die de sector met OCW zou moeten hebben. De omroepen bestaan bij wet en hebben taken, daar hoort ook een passende bekostiging bij. De huidige bekostiging voorziet niet in de basiskosten (naast directeur en redactie, 1 of 2 studio’s, huur, stroom, etc.

k) Financiering

De financiering is te laag en niet goed onderbouwd. 2 jaar voor ingang weten de omroepen nog steeds niet wat ze gaan krijgen, en kunnen geen plannen maken. De wet zou hiervoor uitgesteld moeten worden.

De financiering via CvdM wordt toegejuicht.

l) Opportunisme en onhaalbaarheid

Terwijl omroepen en gemeentes voor zorgen hebben en er veel onduidelijk is, lijken OCW, NLPO en haar CvO kosten wat kost door te willen met de sectorverandering. Dit verlaagt het draagvlak, en er zijn zelfs al omroepen die liever uitstappen. Hiermee gaat kennis en waarde verloren. Deze manier van doorvoeren is dan ook niet doelmatig.

Alle uitgangspunten zouden onafhankelijk gevalideerd moeten worden, alvorens de wet ontworpen wordt. Wetgeving op basis van opportunisme zou in ons land geen draagvlak moeten vinden.

m) Rol en status Gemeenten

De rol van de gemeenten wordt beperkt tot een hele lichte adviseur, maar men wordt wel gevraagd bij te springen in de financiering. Ook hiervoor geldt dat kennis van het lokale habitat bij deze instanties te vinden is. Er wordt te makkelijk voorbij gegaan aan dit belang.

De gemeente zouden net als nu een zwaarwegend advies moeten hebben in de aanwijzing, en zelfs de keuze moeten hebben om ervoor te kiezen geen onderdeel van een streek te zijn. Dat dit gevolgen heeft voor de beschikbare budgetten en kwaliteit is dan een lokaal genomen keuze.

Ook de 50% ICE door eigen productie is hier een probleem. Het impliceert nog steeds dat commerciële partijen zich in lokale bedrijfsvoering zouden kunnen mengen, iets wat afgelopen jaren bewezen heeft niet te functioneren. De omroep en de gemeente zouden met elkaar in de relatie moeten borgen dat onafhankelijkheid geldt op politiek, financieel en dus ook commercieel vlak geld. Dus volledige externe producties van kanalen zouden dus niet mogelijk moeten zijn, ook niet voor 50%.

n) Lokale haarvaten

Met de afstand die gecreëerd wordt door de streekvorming verdwijnen lokale ankers in de samenleving. Een goed voorbeeld is de regionale omroep, die tegenwoordig de lokale omroepen nodig hebben voor hun verhalen uit de dorpen en randsteden.

De lokale functie wordt onderschat en bedreigd door de schaalgrote. Er zijn geen gedegen onderzoeken of raadplegingen die dit weerleggen.

o) Balans Journalistiek, Cultuur en Entertainment

Door de focus op journalistiek en de te lage bekostiging lijken cultuur en entertainment volledig te verdwijnen van Radio en TV, terwijl zij zorgen voor reuring, bekendheid en dus bereik. Zonder deze takken is traditioneel uitzenden zinloos, en daarmee ook de investering in journalistiek en governance.

p) Regionale Omroepen

Sommige streken zijn meer dan 25% van het regionale omroep habitat, maar doen het met 10% van het budget. In combinatie met het verliezen van de lokale haarvaten en verankering zakt de waarde van de omroepen voor de regionale, maar wordt de streekomroep je wel een concurrent in bereik en commercie.

Uitgerekend de regionale omroepen zouden de lokale omroepen (as-is) moeten omarmen. Het speelveld veranderen een disfunctioneel geheel is contraproductief en niet doelmatig.

ADVIES

a) Wettekst

Ons verzoek is om op basis van deze feedback de wet te wijzigen, of de behandeling van deze wet te staken.

b) Voorgestelde oplossing 1

Lokale omroepen behouden in huidige vorm aangevuld met kennis en non-directieve sturing vanuit NLPO en support van de regio, maar financieel versterken.

c) Voorgestelde oplossing 2

Lokale omroepen onderbrengen bij de regionale omroepen (journalistiek personeel en beheer daar, lokale taken decentraal)

d) Voorgestelde oplossing 3

Plan NLPO doorzetten, maar dan wel met factor 4-6 budget.